Bugün İhtiyacımız Olan Hem Demokrasimizi, Hem Ekonomimizi Güçlendirmek

« Demokrasiye, kurumlara ve mali disipline verilen öneminin bir göstergesi de, ek bütçe tasarısını meclise sunarak ilave borçlanma yapabilmek üzere onay almaktır. Yoksa meclise ait olan bir hakkın etrafından dolaşarak günübirlik çözüm getirme isteği, ileride benzer hataların yapılmasına zemin hazırlayacaktır. »

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı

2001 krizinin getirdiği önemli bir kazanım, kamu bütçesinin kalitesinin ve saydamlığının artırılması olmuştu. Zira 90'larda giderek artan hesapsız ve verimsiz harcamaların dönüp dolaşıp vergi ve borç faizi ödemesi yoluyla bizlerin ceplerinden çıktığını hepimiz gördük.

Kamu bütçesine disiplin getiren reformlardan birisi de, 2002'de çıkarılan Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile borçlanma limitinin kurallara bağlanması olmuştu. Buna göre hükümetlere verilen borçlanma yetkisi, mecliste kabul edilen bütçede öngörülen açığın en çok yüzde onu ile sınırlandırılmıştı. Kısacası doğru bir mali kural uygulamaya konulmuştu.

2008 sonunda küresel kriz tüm dünyada olduğu gibi ülkemizi de etkilemeye başladığında 2009 yılı bütçesi meclise yeni sunulmuştu. Ne yazık ki, tüm uyarılara rağmen, krizin etkilerini göz ardı eden 2009 bütçesi yasalaştırıldı. Sonrasındaysa bu bütçe daha 2009'un ilk ayında, gerçeklikten uzak, sanal bir bütçeye dönüştü.

2009 yılı bütçesinde öngörülen açık 10,4 milyar TL., Hazine'nin borçlanma limitiyse bunun yüzde on kadar fazlası olan 11,5 milyar TL. idi. Oysa sadece ilk dört ayda borçlanma 21 milyar TL'ye ulaştı. İyimser tahminlere göreyse yılsonunda bütçe açığı 50 milyar TL'yi geçecek.

Öte yandan hükümet, dört aylık gecikmeyle krizin etkilerini kabullenmesine ve yıl sonu bütçe açığı tahminini 49 milyar TL'ye yükseltmesine karşın, bununla uyumlu yeni bir bütçeyi meclis onayına sunmadı. Buna rağmen bütçe kanununda öngörülen yasal borçlanma limitinin iki katı tutarında bir borçlanma gerçekleştirildi.

Şimdi normalde yapılması gereken, gerçekleşen yeni iktisadi ortamla uyumlu bir bütçe değişikliğinin meclise sunularak onaylanması ve bütçe açığı ile buna bağlı borçlanma limitinin revize edilmesi olmalıydı. Bunun yerine hükümetin tercih ettiği yolsa, meclise ek bütçe tasarısı götürmek değil, borçlanma sınırını dört kat yükseltmek için yasa değişikliği tasarısı hazırlamak oldu. Ne yazık ki seçilen bu yol, sadece teknik bir tercih olmanın ötesinde bir anlam taşıyor. Demokrasinin gereklerinden biri de meclise ve meclisin en temel görevlerinden biri olan kamu bütçesini belirleme yetkisine riayet edilmesidir. Kamu idaresinde şeffaflık ve hesap verilebilirlik açısından yapılması gereken de budur. Yapılansa, meclisin görev ve yetkisinin göz ardı edilmek suretiyle, kestirme ve kolaycı çözüm sağlamaya yöneliktir.

Bir yandan "mali kural" getirmeye çalışan bir ekonomi yönetiminin, diğer yandan da mevcut tek mali kuralı bertaraf etmesinin nasıl bir mantığı olabilir? Demokrasiye, kurumlara ve mali disipline verilen öneminin bir göstergesi de, ek bütçe tasarısını meclise sunarak ilave borçlanma yapabilmek üzere onay almaktır. Yoksa meclise ait olan bir hakkın etrafından dolaşarak günübirlik çözüm getirme isteği, ileride benzer hataların yapılmasına zemin hazırlayacaktır.

Hükümet Katılım Öncesi Ekonomik Program çerçevesinde güncellediği makroekonomik hedeflerle uyumlu yeni bütçe tasarısını TBMM'ne bir an önce bir sunmalıdır. Böylece meclisin en demokratik denetim yöntemi olan bütçe hakkı gözetileceği gibi, son sekiz yıldaki en büyük kazanımlardan biri olan kamu maliyesindeki şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri de korunmuş olacaktır.

Meclisin görev ve yetkilerini bypass etmek, ne demokrasinin kalitesini, ne de ekonomimizin gücünü artırır. Bugün ihtiyacımız olansa, hem demokrasimizi hem de ekonomimizi güçlendirmektir.